

Green Deal Smart Energy Cities

De topsector Energie, de topsector Creatieve Industrie, Netbeheer Nederland, het ministerie van Economische Zaken en vijf vooruitstrevende gemeenten slaan de handen ineen om de energietransitie in Nederland te versnellen en innovatie meer ruimte te bieden.

“Deze methodiek is ook op andere plaatsen bruikbaar”

Eelco Eerenberg
Wethouder Enschede

In Enschede vindt herstructurering plaats van een voormalig industrieterrein met omliggende wijk van huurwoningen en particuliere woningen. Dit project is gestart als stedelijke vernieuwing waarin gaandeweg een slag is gemaakt met verduurzaming. Doel is een energieneutrale wijk in 2040.

“De deelname aan de green deal heeft ons enorm geholpen om te versnellen. Het brengt gewicht in de schaal dat nodig is om mensen van het belang van slimme energieoplossingen te overtuigen. Daarnaast heb je via de deelnemende partijen toegang tot een schat aan kennis en kunde. Dit netwerk is nodig om duurzaamheidsprojecten tot een succes te maken. Inmiddels is in Enschede een organisatiestructuur ingericht, zijn onderzoeken uitgevoerd naar onder meer de mogelijkheden om snoeiafval en zonne-energie te benutten voor het bestaande warmtenet en is een ruime meerderheid van de bewoners na een toer door de wijk akkoord met de renovatie van hun woning naar energielabel B. In Nederland zijn veel meer van dit soort woonwijken aan de randen van stadscentra. Ik ben ervan overtuigd dat deze methodiek ook in andere plaatsen bruikbaar is. Vanuit de gemeente Enschede zijn we graag bereid om daarin mee te denken en zijn wij ook benieuwd wat we kunnen leren van de aanpak en resultaten van andere projecten in Nederland en daarbuiten.”

Empowering smart energy citizens

State-of-the-art oplossingen, afgestemd op gebruikers

Projecten zoals in Enschede komen niet tot stand zonder actieve begeleiding. In Nederland vinden relatief weinig innovaties hun weg naar gebruikers vanwege een te technische benadering of door onvoldoende afstemming met potentiële gebruikers. Een van de grote problemen is de onbekendheid van elkaars 'werelden'. De energiewereld is een andere dan de bouwwereld en die is weer anders dan de wereld van de innovatie bedrijven. Daarom is ervoor gekozen om innovatieadviseurs en zogenoemde creative producers in te zetten om innovaties succesvol toe te passen. Deze experts komen samen met gebouweigenaren tot "state-of-the-art" oplossingen die aansluiten bij de locatie en de bewoners. De locatie-eigenaren (woningbouwcorporaties, particuliere woningbezitters, projectontwikkelaars, vastgoedeigenaren) kunnen rekenen op ondersteuning bij het optimaal ontwerpen en aanbesteden van hun projecten, zowel naar toe te passen technologie en innovaties als naar een aanpak die de bewoners en gebruikers centraal stelt.

Marktgerichte aanpak

Het unieke van de gekozen aanpak is, dat de energievoorziening van gebouwen wordt aangepakt in samenhang met de wijk of het gebied waarin ze staan. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden van de bestaande situatie en de vraag die leeft. Belangrijker nog is de centrale positie van bewoners, gebruikers en eigenaren in elk project. Dit stimuleert mensen om de verduurzaming van

hun eigen woon-, werk- en leefomgeving zelf actief vorm te geven. Op die manier zijn de doelstellingen daadwerkelijk realiseerbaar.

"Het Green Deal consortium kiest voor de aanpak van actieve begeleiding van projecten via creative producers en innovatiecoaches. Het consortium biedt daarmee locatie-eigenaren ondersteuning in hun aanpak en keuzeprocess van slimme energieoplossingen voor hun project door actieve inzet van experts."

Frits Verheij

voorzitter Topconsortium voor Kennis en Innovatie Switch2SmartGrids

"Dit stimuleert mensen om de verduurzaming van hun eigen woon-, werk- en leefomgeving zelf actief vorm te geven."

Best practices

Uit een longlist van ruim 50 projecten zijn met de deelnemende gemeente kickstartprojecten benoemd die het consortium benut om tot een optimale organisatie, aanpak en inzet van het beschikbare instrumentarium te komen. Dit zijn de volgende projecten:

- 1 Amsterdam: nationale opschaling energie-atlas
- 2 Amsterdam: project Houthaven (nieuwbouw wooneilanden en woonboten)
- 3 Arnhem: Malburgen/Presikhaaf (eengezinswoningen en appartementen)
- 4 Arnhem: Powermatching en duurzaam warmtenet (ziekenhuis, dierentuin, woonwijk)
- 5 Eindhoven: Eckart-Vaartbroek (naoorlogse woonwijk met meervoudige problematiek bestaand uit ca 4.500 woningen, waarvan 1/3^e sociale woningbouw en 2/3^e particulier bezit)
- 6 Eindhoven: Strijp-S (bedrijventerrein omvormen tot smart energieneutraal woon-werkgebied)
- 7 Eindhoven: innovatief aanbesteden verduurzaming gemeentelijke gebouwen
- 8 Enschede: Bothoven-Noord (herstructurering voormalig industriegebied met aangrenzende woonwijken)
- 9 Enschede: Reimarkt (advisering op maat voor particuliere woningbezitters en huurders)
- 10 Enschede: Energiecoöperatie Hof van Twente (lokale duurzame energievoorziening via gedeelde faciliteiten voor opwek en opslag)
- 11 Groningen: Power matching City to the People (opschaling proeftuin naar 500 huishoudens)
- 12 Groningen: Noorderplatoenbuurt (vooroorlogse woonwijk met 2.000 woningen die op eigen initiatief inzetten op energieneutraal worden per 2024)

Bovenstaande projecten vormen de opmaat naar veel meer projecten in 2016-2019. Open communicatie en samenwerking tussen de betrokken partijen bevordert kennisdeling. Een platform voor "vraag en aanbod" om sneller een match tussen partijen te vinden, is in de maak.

Smart Energy Cities

Eind 2013 is de Green Deal Smart Energy Cities opgesteld. Dit publiek-private samenwerkingsverband heeft gezamenlijk meer dan 50 potentiële locaties en 200 innovaties geïnventariseerd. Het programma loopt tot eind 2019 en heeft als doel gebruikers en eigenaren van 100.000 gebouwen en (delen van) stadswijken te voorzien van state-of-the-art oplossingen voor slimme, decentraal georiënteerde energievoorzieningen. Dat gaat niet alleen over energiebesparing en de toepassing van lokale, duurzame energiebronnen en nieuwe energiediensten, maar ook over het optimaliseren en waar mogelijk combineren van infrastructuren voor warmte, koude en elektriciteit.

De deelnemende partijen in deze Green Deal zijn: 5 gemeenten, 4 topconsortia voor kennis en innovatie (TKI's) uit de topsector Energie, het TKI uit de Creatieve Industrie – CLICKNL, de brancheorganisatie voor netbeheerders – Netbeheer Nederland, en het ministerie van Economische Zaken. De gemeenten zijn: Amsterdam, Arnhem, Eindhoven, Enschede en Groningen. De TKI's uit de Topsector Energie zijn: EnerGO, Gas, Solar Energy, en Switch2SmartGrids.

Drie doelstellingen

- 1 een versnelde overgang naar een slimmere en duurzamere energievoorziening
- 2 betrekken en activeren van bewoners, gebruikers en consumenten van de gebouwen
- 3 meer banen, door versneld marktrijp en concurrerend maken van innovaties.

De Green Deal draagt daarmee tevens bij aan het realiseren van de doelstellingen van het Energieakkoord voor duurzame groei.

Meer weten? Mail naar info@gdsmec.nl

*Aarzel niet om deze informatie in uw eigen netwerk onder de aandacht te brengen. Geïnteresseerden kunnen zich ook direct aanmelden voor de **Create Energy Updates**.*

Green Deal

Mail info@gdsmec.nl

